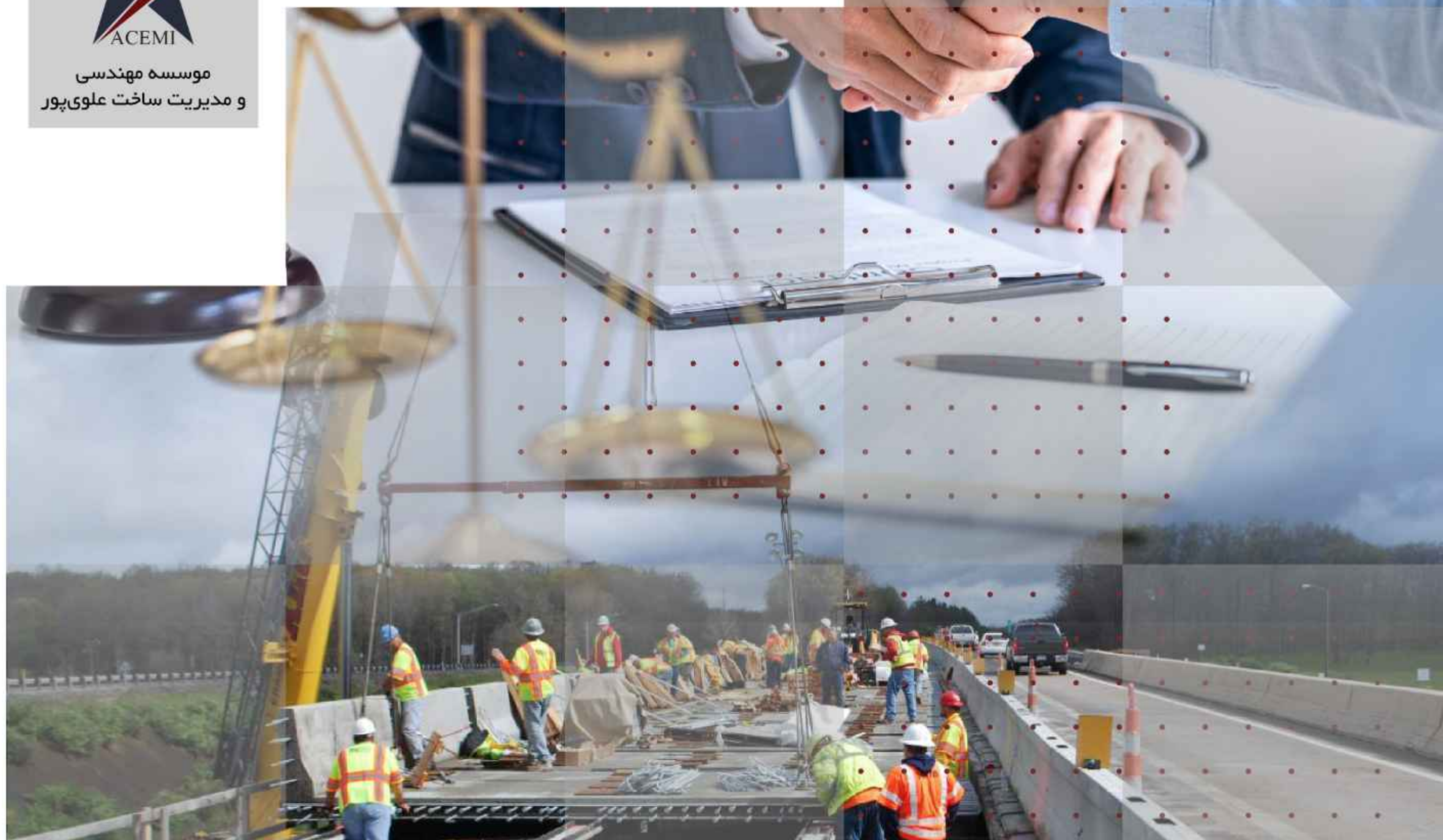

موسسه مهندسی
و مدیریت ساخت علوی پور

انواع تسريع (Acceleration)

و موارد قابل ادعای آن در پروژه

نویسنده: مهندس علیرضا حمزه ▶▶

“

زمان یعنی پول و از دست دادن پول به معنای کاهش درآمد است که می‌تواند در درازمدت منجر به ورشکستگی شود. این موضوع در پروژه‌های صنعت ساخت از اهمیت بیشتری نیز برخوردار است و بخصوص در پروژه‌های مهندسی و ساخت، با تاخیر در پروژه، عموماً هزینه‌های کارفرما و پیمانکار نیز افزایش پیدا کرده و در نهایت ممکن است باعث شکست مالی شود. از این رو، زمان حکم حیاتی در موفقیت مالی پروژه دارد و تاخیر اصلی‌ترین دشمن موفقیت مالی است.

به دلیل ریسک‌ها و عدم قطعیت‌های بالا در پروژه‌های صنعت ساخت نمی‌توان از بروز تمام تاخیرات جلوگیری کرد. دولت ایران در مطالعاتی که در سال ۲۰۰۶ انجام داده است، شرایط و آمار تاخیرات در پروژه‌های کشور را مورد بررسی قرار داده و بر اساس این مطالعه:

در انتهای سال ۲۰۰۲، نزدیک به ۶۸ درصد پروژه‌های این صنعت دچار تاخیر شده‌اند.

میزان به تاخیر افتادن این پروژه‌ها به طور میانگین، حدود ۷۶ درصد بوده است.

این موارد در شرایطی هستند که در کم‌تر پروژه‌ای حتی در عرصه بین‌المللی ممکن است تاخیر رخ ندهد. در این زمان مهم‌ترین امر، مدیریت تاخیر است. در واقع موضوع مهم در گام اول اجتناب از تاخیر و در گام دوم مدیریت و کاهش اثر تاخیر است. یکی از راه‌های کاهش اثر تاخیر در پروژه‌ها، تسریع (Acceleration) در انجام فعالیت‌های اجرایی است.

انواع تسريع در پروژه‌های صنعت ساخت

تسريع در حقوق ساخت عموماً به معنای اخذ اقدامات لازم جهت سرعت بخشیدن به کارها در جهت تکميل زود هنگام پروژه یا مواعدهای مقرر است. تسريع به طور کلی به سه دسته زیر تقسيم می شود:

• تسريع ابلاغی (Directed Acceleration)

• تسريع اعتباری (Constructive Acceleration)

• تسريع ارادی (Voluntary Acceleration)

عناصر کلیدی برای بررسی ادعاهای ناشی از تسريع

“

معمولاً مشکلی برای بررسی تسريع ابلاغی و ارادی وجود ندارد. اما در شرایطی که دستور ابلاغی یا کتبی برای تسريع وجود نداشته باشد و تسريع از نوع اعتباری صورت گیرد، کار دشوار می گردد و معمولاً بین طرفین اختلاف به وجود می آید. در این شرایط دادگاه‌ها به طور سنتی پنج عنصر کلیدی را برای تایید تسريع اعتباری بررسی می کنند:

تأخير موجه یا مجاز (Excusable Delay)

درخواست تمدید مدت (Request for Time Extension)

ردیابی توجهی به درخواست تمدید مدت (Denial of Time Extension)

دستور تسريع (Acceleration Order)

هزینه‌های متحمل شده (Incurred Costs)

در صورتی که این موارد برای دادگاه اثبات شوند، پیمانکار مستحق به دریافت خسارات ناشی از تسریع خواهد بود. برای اثبات این حق پیمانکار نباید حتما پروژه را در زمان اولیه تکمیل کند بلکه کافی است تا اثبات کند تلاش خود را جهت تسریع انجام داده و به واسطه‌ی این تلاش هزینه‌هایی متحمل شده است. بنابراین، اگر حتی پیمانکار پروژه را در زمانی قابل قبول در تاریخ تمدید شده به پایان رسانده باشد (نیازی نیست این تاریخ زمان اولیه‌ی قرارداد باشد)، همچنان می‌تواند ادعای معتبری در زمینه‌ی تسریع اعتباری داشته باشد.

انواع هزینه‌های قابل ادعای ناشی از تسریع

انواع هزینه‌هایی که معمولاً در ادعاهای تسریع ایجاد می‌شوند، عبارت‌اند از:

- افزایش هزینه‌های اجرا به دلیل اضافه کاری، شیفتهای کاری اضافی، افزایش روز کاری از پنج روز به شش الی هفت روز کاری در هفته و یا ترکیبی از موارد ذکر شده
- افزایش هزینه‌های نگهداری تجهیزات مرتبط با ساعات کار طولانی‌تر
- افزایش هزینه‌های اجاره تجهیزات ساخت مرتبط با اضافه کاری
- هزینه تجهیزات یا مصالح اضافی
- هزینه بیشتر به جهت تسریع در تحویل تجهیزات و مصالح
- هزینه بیشتر به دلیل افزایش نظارت میدانی
- افزایش هزینه‌های کارگاه
- افزایش هزینه‌های بالاسری سازمان
- هزینه‌های پیمانکار جزء برای اتمام به موقع در شرایطی که پیمانکار اصلی می‌توانست کار را با هزینه‌ی کمتر خود به پایان برساند. این مابه‌التفاوت به عنوان هزینه‌ی پیمانکار قابل ادعاست.
- ازدست دادن بازدهی و بهره‌وری مرتبط با اضافه کاری، افزایش تعداد تیم‌های کاری، ازدحام تیم‌های تخصصی در یک منطقه و تغییر اولویت اجرای کارها

نکات مهم در زمینه ادعاهای تسريع

در صورت مواجهه با تسريع، پیمانکار باید از تمام منابع خود برای کاهش خسارات استفاده کند. این کاهش ممکن است شامل افزایش نیروی کار به جای اضافه کاری یا استفاده از تجهیزات اضافی به جای نیروی کار بیشتر باشد. برای بهره مندی از این ادعاها پیمانکار نباید کوتاهی در زمینهی کاهش خسارات انجام دهد.

پیمانکار معمولاً بر کاهش بهای تمام شده متمرکز نیست و تمرکز آن بیشتر بر تحویل پروژه در سریع ترین زمان ممکن است. بنابراین، فرصت های کاهش خسارات ممکن است به صورت حداقلی باشد. ذخیره های هزینه ای که پیمانکار به واسطه ی عملکرد مناسب قراردادی، مانند خرید زودهنگام مصالح یا استفاده مناسب از پیمانکار جزء بدست می آورد، نباید باعث کاهش خسارت ادعا شده گردد زیرا اگر تسريعی رخ نمی داد، پیمانکار همچنان مستحق به ذخیره این هزینه ها به واسطه ی عملکرد مناسب خود بود.

